

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

N. B.

1. There are **ten questions** given in **section A and B** and printed in English and Marathi language.
2. Candidates should attempt any **five** questions out of which at least **two questions from each section.**
3. Figures to the right indicate full marks.
4. Use of **Map Stencil** is permitted.
5. Draw sketches, diagrams and maps wherever necessary.

Section –A

- Q. 1. What is rural settlement? Discuss the building material and house types in India. 20
- Q. 2. Explain in detail economical and political factors affecting on the rural settlements. 20
- Q. 3. Describe hierarchy of the rural settlements. 20
- Q. 4. Examine critically sustainable development of the rural settlements. 20
- Q. 5. Write an essay on ‘Integrated Rural Development Programme in India’. 20

Section – B

- Q. 6. Define urban settlement? Discuss its importance and characteristics with suitable examples. 20
- Q. 7. Discuss the problems of the urbanization and its solution. 20
- Q. 8. Explain types of the urban settlement based on the population. 20
- Q. 9. State difference between ‘Ancient and Medieval Towns’ in India. 20
- Q. 10. Describe ‘The Sector Model’ with suitable examples. 20

*****

[मराठी रूपांतर]

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण:१००)

सूचना :

१. विभाग अ आणि ब मध्ये एकूण दहा प्रश्न इंग्रजी व मराठी भाषेत दिलेले आहेत.
२. प्रत्येक विभागातील कमीत कमी दोन व एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
३. प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील अंक पूर्ण उन दर्शवितात.
४. नकाशा,टेन्सीलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
५. आवश्यक तेथे आराखडे, आकृत्या व नकाशा काढा.

(अ- विभाग)

- प्रश्न १. ग्रामीण वस्ती म्हणजे काय? भारतातील घरांचे प्रकार व बांधकाम साहित्य याविषयी चर्चा करा. २०
- प्रश्न २. ग्रामीण वस्तीवर परिणाम करणारे राजकीय व आर्थिक घटक स्पष्ट करा. २०
- प्रश्न ३. ग्रामीण वसाहतीच्या प्रभावळीचे वर्णन करा. २०
- प्रश्न ४. ग्रामीण वसाहतीचा शाश्वत विकास याविषयी टिकात्मक परिक्षण करा. २०
- प्रश्न ५. 'भारतात एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम' यावर निबंध लिहा. २०

(ब- विभाग)

- प्रश्न ६. नागरी वसाहतीची व्याख्या सांगा? योग्य उदाहरणांच्या सहाय्याने त्याचे वैशिष्ट्ये व महत्व स्पष्ट करा. २०
- प्रश्न ७. 'नागरीकरणाच्या समस्या व त्यावरील उपाय' याविषयी चर्चा करा. २०
- प्रश्न ८. 'नागरी वसाहतीचे प्रकार' लोकसंख्येच्या आधारे विशद करा. २०
- प्रश्न ९. 'भारतातील प्राचीन आणि मध्यकालीन शहरे' यामधील फरक स्पष्ट करा. २०
- प्रश्न १०. 'त्रिज्या खंड प्रतिमानाचे' योग्य उदाहरणांच्या सहाय्याने वर्णन करा. २०